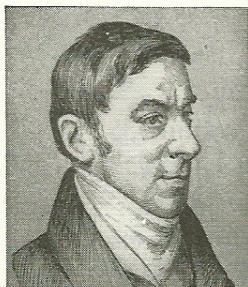

Túlsúlyban vannak a próféciaák a vitákban és a folyóiratokban

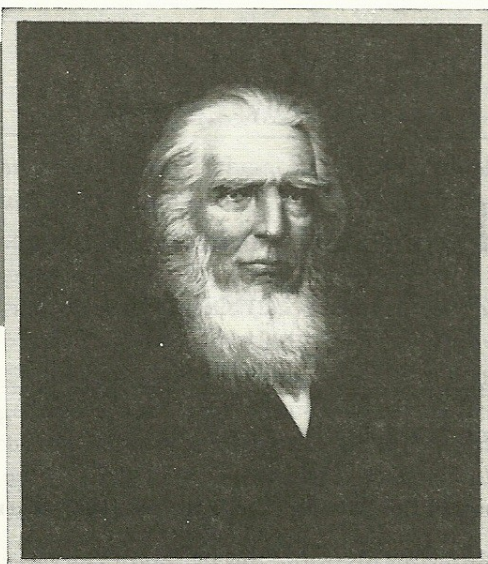
I. Campbellita alapító nyilatkozik az 1847-es befejező évről

Mielőtt belefognánk a későbbi időszakok megtárgyalásába, melyek a prófeciákat hangsúlyozák, meg kell ismernünk Alexander Campbell-nek mind a könyveiben, mind *A Millennium előfutára* (*The Millennial Harbinger*) vezércikkeiben megjelent próféciamagyarázatait

ALEXANDER CAMPBELL a Krisztus tanítványai csoport tetterős alapítója, 1809-ben vándorolt ki az Egyesült Államokba, csatlakozott apja reform mozgalmához. Bethany-ban, Virginia államban telepedett le, engedélyt kapott az igehirdetésre, és első istentiszteletét egy kis erdőben tartotta. 1812-ben meggyőződött arról, hogy szükséges az alámerítkezés, és mind ő, mind gyülekezete megkeresztelkedtek. 1827-ben „kizárták” a baptista **(250)**

Próféciaák, melyeket Robert Owen skót szabadgondolkodó alkalmazott (1829)

Alexander Campbell a Tanítványok vagy Keresztények Gyülekezetének alapítója

Próféciaák bizonyítják, hogy a pápaság az Antikrisztus, J.B. állításainak megdöntésére (1839) Purcell katolikus püspök állításával szemben

Alexander Campbell által alkalmazott prófécia a győztes vitában

közösségből és külön csoportot szervezett Krisztus tanítványai néven, elvetve minden hitvallást, és csak a Bibliát fogadta el a hit egyedüli mértékének.

Véleményei terjesztésének érdekében Campbell megindította a *Keresztény baptistát (Christian Baptist)* 1823-ban, mely 1830-ban *A Millennium előfutára* lett. Ezt utóbbi címen 1863-ig szerkesztette. 1840-ben Campbell megalapította Virginában a Bethany Főiskolát, és élete végéig annak igazgatója maradt. 1830 körül lelkes híve lett a küszöbön álló millenniumnak. Elkezdett többet utazni és elveit északra is terjesztette, még Kanadába is behatolt. Campbell kb. 60 kötetet adott ki, beleértve a csakis bibliai alapú énekeskönyvét. És 1827-ben az Újtestamentum fordítását adta ki, támogatva a baptista álláspontot a *keresztségről*.

Campbell számos nyilvános vitában vett részt – William McGulla-vel 1823-ban a keresztény baptizmusról folytatott vitát, és egy másikat 1829-ben Robert Owen³ skót szabadgondolkodó és deistával a kereszténység igazságairól. E viták nyilvánosak voltak, nagy hallgatóságot vonzottak és később sokan olvasták kiadott formában. Végül 1837-ben Campbell a neves római katolikus bíborossal J. B. Purcellel vitázott a „római egyház csalhatatlanságáról”. Ezek a viták anyagilag hozzájárultak Campbell növekvő hírnevéhez. Évek óta ezeket a vitákat nyomtatott formájukban a legalkalmazhatóbbnak tartották **(251)** a szemben álló rendszerek kifejezéseire és a protestáns nézőpontok bemutatására. Egy reformer lelkes temperamentumával rendelkezve, Campbellt személyes energia és harciasság jellemezte. Általában 3 órákor kelt, hogy tanulmányait folytassa. Jó megjelenésű, erős és zengő hangú, energikus és fáradhatatlan szónok volt. Mindig sokan gyűltek össze, hogy folyamatosan hallgassák őt.

1. AZ ELSŐ ADVENT A MEGJÖVENDÖLT IDŐBEN TÖRTÉNT A RÓMAI URALOM IDEJÉN – A Campbell és Owen közötti vitát „A kereszténység bizonyítékairól” Cincinnati-ben tartották 1829. áprilisában, egy évvel Joshua L. Wilson-nak „A szentély megtisztításáról” tartott híres beszéde után, melyet ugyanebben a városban mondott el. A jövődöléseket úgy mutatta be, mint a Biblia ihletettségének és a keresztény hit bizonyosságának legfőbb bizonyítékait, és április 18-án reggel a gyűlés azzal fejeződött be, hogy Campbell bemutatta Jézusnak, a Messiásnak születése idejére és helyére vonatkozó prófétikus kijelentéseket. Eltekintve attól, hogy Neki hol kellett megszületnie, azt látjuk, hogy Campbell a vitában a lényegre hangsúlyozza, hogy Krisztusnak jönni kellett, mielőtt a második templom romba dől, és

mielőtt a törvényadó elhagyja Judát, mialatt Róma teljes dicsőségében tündökölt. És mindenekfelett az a legjelentősebb, hogy Neki egy meghatározott számú év végén. kellett eljönnie.⁴

2. LEÍRJA A NÉGY URALKODÓ VILÁGHATALMAT – A délutáni gyűlés azzal kezdődött, hogy Campbell bemutatta a Dániel 2. fejezetét, mely a „káldeus vagy asszíriai birodalomtól egészen az idők végéig terjed.” Állítja, hogy a „négy pogány birodalom a legpontosabban meg lett határozva”. Azután hozzáteszi:

„Az állókép arany *feje*, melyet a király látott, Dániel szerint a káldeus királyi dinasztia - az ezüst *vállak* a médó-perzsa dinasztia - a bronz *törzs* a macedón birodalom - és a vas *láb-szárak* a Római Birodalom. Ezek a pogány világ *négy* birodalma voltak, akik általános uralmat vívtak ki – mindegyik egy időre - mindegyik pogány birodalom volt, és pontosan körvonalazódtak az állóképben”.⁵

(252) Különböző birodalmakat keltezve, Campbell Kr.u. 476-ban fejezi be a Római Birodalmat és kimutatja, hogy Krisztus a Cézárok napjaiban született. Ezután megjegyzi azokat a későbbi nagy erőfeszítéseket, hogy nagy birodalmakat hozzanak létre, olyanokat, mint pl. Napóleon, de ezek mind elvetéltek.⁶

3. ÖSSZEKAPCSOLJA A 70 HETET A 2300 NAPPAL – A Messiás születésének időpontjára térve, a 70 hetet hozza fel bizonyítékkul, és idézi Dániel 9:24-27-t. Majd ez a komoly kijelentés következik:

„Mikor egy másik kivonatot készítettem Dánieltől, minden dátum előttünk volt. 8. fejezet 13. A kérdés kínálkozott 'Meddig tart e látomás a mindennapi áldozat és pusztató vétek felől? És a szenthely és a sereg meddig tapostatik?' „És ő mondta nekem, 2300 estéig és reggelig, azután kiderül a szenthely igazsága.””⁷

4. 70 HÉT Kr.e. 453-TÓL Kr.u.37-IG TERJED. – Közvetlenül az értelmezéssel folytatva, idézi Ezékielt: „Egy napot egy évért rendeltem”. Ezután megjegyzi: „Mint látjuk, jelképes nyelven egy nap egy évet jelent, ezért könnyen a következő következtetésre jutunk”⁸ – a 70 hét végével kapcsolatban:

„7 hét az 49 év – 62 hét az 434 év – és a hét közepén (Krisztus) egy új intézkedést hoz létre; azaz további 3 és fél vagy 4 év. A Jeruzsálem újjáépítésére kiadott parancs kihirdetésétől Jézus megkeresztelkedéséig 483 év telt el – szolgálata 3 és fél év, vagyis egy hétnek a közepe; akkor kiirtatott. És egy fél héten, vagyis 3 és fél további évben a kereszténység minden nemzethez el lett juttatva. Ez a teljes 70 hét, vagyis Dániel 490 éve”.⁹

A történelemre való alkalmazásáról ezt mondja Campbell:

„Jézus születésétől az evangélium általános hirdetéséig 37 év telt el – melyet, ha levonunk a 490-ből, akkor Jézus 453 évvel a Jeruzsálem újjáépítésének megkezdésétől született, **(253)** mely 7 hetet vett igénybe, azaz 49 évet. Dániel ezután rögzíti a születés évét; a királyság kezdetét, vagyis a szövetség megerősítését”.¹⁰

5. AZ EGYHÁZ MEGTISZTÍTÁSÁT 1847 ÉVRE TESZI – De Campbell nem fejezi be a hetven hét meghatározásával, hanem azonnal hozzáteszi, hogy ennek messzemenő jelentősége van, a most már valamelyest hasonló nézetet kifejező számos más értelmező megvilágításában az Atlanti óceán mindkét partján:

„....a szentély végső megtisztítása, vagyis a keresztény egyház megtisztítása az anti-krisztusi tisztátalanságoktól. Ez az utolsó esemény 2300 évvel az előbb említett időponttól. Más szóval, a Jézus születésétől kb.1847-ig.”¹¹

Miután a 70 hetet, mint a 2300 év első részét összekapcsolta, a „szentély megtisztításának” rövid meghatározásával a „keresztény egyháznak az anti-krisztusi utálatosságoktól való megtisztítását” 1844-re állapította meg, Campbell ekképpen tér vissza a 70 héthez:

„Most mindössze az a tény van előttünk, hogy Dániel az egész időt alatt közbejárt, miután Nebucadnecar lerombolta, Jeruzsálem újjáépítésétől a Jézus születéséig”.¹²

6. A SEPTUAGINTA TERJESZTI A MESSIÁS MEGJELENÉSÉNEK ISMERETÉT – A következő szokatlan megfigyelést teszi ezután Campbell:

„Annyira általánossá vált annak (a Messiás megszületésének) ismerete a zsidó Szentírás Septuaginta változatán keresztül, melyet akkoriban az egész Római Birodalomban olvastak, hogy a várakozás általánossá vált, miszerint ebben az időben egy csodálatos személynek kell megszületni, aki a világot egy új kormányzás alá helyezi. Ez a különös körülmény is azt mutatja, hogy a Messiás születésére vonatkozó időpont bárki előtt olyannyira világos volt véleménye szerint, hogy mindenki, aki olvasta, a Messiás megjelenésének idejére vonatkozóan eleve minden kétséget kizárt.”¹³

Azok, akik hallották ezt a vitát, kijelentették, hogy „Campbellnek a keresztény vallás védelmezése ellenállhatatlan volt következtetéseiben”.¹⁴

(254) 7. A DÁNIEL 7 NÉGY VILÁGHATALMA – Az 1837. január 13-tól 21-ig tartó „Vita a klasszikus római katolikus vallásról” című, Alexander Campbell és J. B. Purcell bíboros közötti párbeszédet ugyancsak Cincinnati-ben tartották meg, és sajtóriporterek jegyezték le, melynek négy javaslata volt: „Ő (a katolikus egyház) a János Babilonja, Pál „Bűn embere” és Dániel „tengerből feljövő szörnyetege legifjabb szarvának birodalma.”¹⁵ Itt Campbell prófécia-értelmezése a tiszta logika legmagasabb fokát érte el és ritkán tapasztalt módon meggyőző erővel felülmúlta önmagát. A lüktető élnkség és meggyőződés átérzik még az ujságírók jelentésén is.

A javaslat megnyitóján Campbell felhívja a figyelmet arra, hogy mennyire hatékonyak a jelképek, mint gondolatok kifejezői és hogy gyakran a mellékelt ábrára vetett pillantás érthetőbbé teszi a tárgyat, mint az egész könyv szövege. Ezután beleveti magát a Dániel 7. fejezet jelképeibe. Először a há-

rom vérengző vadállatot írja le – oroszlán, medve, párduc – mint Assziria, Médó-Perzsia és Görögország elnyomó kormányát, és a rémitő negyedik szörnyet tíz szarvval, „a Római birodalom portréját, melynek sorsa összefügg a csoport főalakjával.”¹⁶

8. A KIS SZARVAT A PÁPASÁGGAL AZONOSÍTJA – Állítja, hogy a szarvak királyságokat jelképeznek, rámutat, hogy a „római birodalmat az északi barbárok betörései után először tíz király, vagyis állam között osztották fel”. A három kitépett szarv: a ravennai exarchatus, a lombardiai királyság és a római állam, Campbell a kis szarvra tér ezután. Összekapcsolja (1) a három útban lévő szarv kitépését, (2) a szentek gyötrését (3) az idők és törvények megváltoztatását, és felkiált, „Ez a három sohasem lelt egymásra, csak a római pápákban”.¹⁷

9. A KIS SZARV IDEJE 1260 ÉV – A 3 és fél időről, **(255)** vagy „összesen 42 hónapról, vagyis az 1260 napról – a 42 hónap háromszorosáról” ezt mondja Campbell:

„Ezekről, és a nap-év elvéről nincs vita a katolikusok és protestánsok körében. A kisszarv birodalmának fennállása tehát 1260 évre lett elrendelve”.¹⁸

10. TÍZ VÁDPONTTAL VÁDOLJA RÓMÁT – Campbell ezután a bizonyítékok élesen körülhatárolt, tíz pontos összegzését adja, és ezt a jól hangzó kihívását ajánlja:

- „1. Az egy fenevad, vagy birodalom, vagy hatalom, amely a római fenevadból nőtt ki.
- „2. Az kiemelkedett, miután a birodalom *tíz* királyságra oszlott.
- „3. Az egy *új és másfajta* hatalom volt, okos és politikai – az emberi szem számára – meggyőző, ékesszóló és fenyegető hatalom.
- „4. A Római Birodalom, vagyis a tíz királyság - amelyre megoszlott -, *három* eredeti államát mozdította el és lépett a helyükre.
- „5. Többre tartott igényt, mint bármely más birodalom. Nagy dolgokat mondott és megjelenése merészebb volt, mint a társaié.
- „6. Nem bűnözők ellen hadakozott, mint más birodalmak – hanem a *szentek ellen*.
- „7. Sokáig uralkodott rajtuk. *'Kimerítette a szenteket.'*
- „8. Feltételezte, hogy megváltoztatja az *időket* és a *törvényeket*. Hány böjtöt, ünnepet, szentet, új törvényt és intézményt állított fel e hatalom!
- „9. Ennek a hatalomnak volt ereje, hogyaz összes szentet leigázva tartja, és hosszú ideig uralkodjon rajtuk..
- „10. Fel kellett *emésztődnie*, fokozatosan elsorvadnia, amint a protestáns reformáció csökkentette hatalmát és területét a harmadik századra – és végül is, hirtelen és teljesen elpusztult. Én is megtanultam az ellenfélnél megtalálni mindezeket a jellegzetességeket és kö-

rülményeket, bármely más birodalomnál vagy hatalomnál minden időben a történelemben!”¹⁹

11. A FENEVAD ÉS A KIS SZARV AZONOSAK – Majd gyorsan a Jelenésekhez fordulva Campbell felsorakoztatja a pogány Róma (a sárkány) bizonyítékait, amint hatalmát, ülőszékét, trónját és tekintélyét a pápaságnak adja, melyről János apostol hangsúlyozza az azonos számú szarvakat és azonos időtartamot. A többiekhez hasonlóan – mondja Campbell -, a pápaság is a földből feljövő fenevad. **(256)** És a fenevad száma 666 – talán *Lateinos*, vagy *He Latine Basileia* (a Latin birodalom), idézi Irennaeus-t. E hatalom azonos Dániel kis szarvával – üldöző, véres kezű, Pontifex Maximus-át pogány Rómától kölcsönző, de ugyanígy kölcsönzi a tisztítótüzet, papjait, papnőit és szentelt vizet. A bizonyíték „megköveteli, hogy e fenevadat a római egyházzal, vagyis a kis szarvval azonosítsam” és hozzáfűzi, „Ez határozottan és világosan jelöli meg a Római Intézményt, mint amelyre a Jelenések 13. fejezete és a Dániel 7. fejezete utal.”²⁰

12. A NAGY PARÁZNA AZONOS A BŰN EMBERÉVEL – Ezután a Jelenések 17. fejezet nagy paráznájáról beszél, az arany pohárral és a feltűnő ruházattal, „lelki Babilonnak nevezve, szószerint a Pápai Róma”. De ez a jelkép – érvel Campbell – azonos a Pál II. Thessalonai levelében írt Bűn Emberével vagy a Kárhozat Fiával – Dániel és János jelképeinek szószerinti értelmezése. Titkos növekedése, rejtettsége, míg a tíz szarv-királyság létre nem jön, önfelmagasztalása, hogy istenként imádják, mindezt felsorolja – Általános Atya, Szent Atya, őszentsége, uralkodó főpap, Péter utóda, Krisztus helytartója, Uraknak ura, és Úr Isten a pápa.²¹

Krisztus egyházába helyezte a székhelyét, tartotta a keresztény hit nagy elveit, de hatástalanná tette a hagyományok által. Ő a Törvénytelen, ő kit az Úr szája Leheletével megemészt majd – ugyan az a sorsa, mint ami a Dániel kis szarvára vár. Ezután, összefoglalva a kis szarv növekedését, Campbell ezt a lenyűgöző ábrázolást adja – jelezve Kr. u. 606-ról való felfogását, mint a pápai kifejllettség idejét:

„Pál idejében embrió volt. (A gonoszság titka már belül működött.) I. Viktor idején 195-ben csecsemő volt. Nagy Konstantin korára szemtelen és merész fiúvá nőtt. I. Leó napjaiban, mikor a gyónást bevezették erős fiatalember. Justinianus idejében 19 éves; és 21 éves, **(257)** amikor III. Bonifác elnyeri az Egyetemes Pátriárka vagy Pápa címet Phocas-tól Kr.u. 606-ban. 25 éves volt, amikor Pepin és Charlemagne politikai hatalmat és dicsőséget ad neki Kr. u. 760-ban; és teljes korú vagyis 35 éves, amikor Gregory elvette Henriktől a császári koronát és Rudolfnak adta. Elérte csúcspontját Wickliff napjaiban, és Luther, aki halálos sebet ütött rajta, mely állandó jellegű fogyatkozást vezetett be a rendszerébe, melyben az azóta is sorvadozik. De János apostolra és az egyház utolsó prófétájára vár, hogy bejelentsen utolsó és végső agóniáját és kimúlását.”²²

13. A PÁPASÁG TÖRTÉNETÉT IHLETETT KÉZZEL VÁZOLTA FEL - Felnövekedve a nagy kihívásra és páratlan lehetőségeire, összefoglalja az egészet, beleértve Dániel, Pál és János vádjainak teljes összehangolását, hozzáteszi:

„Ugyanakkor ez idő szerint ereje és dicsősége fokozatosan hanyatlik és megsemmisül, erőszakos halállal hal majd meg, mivel az összes tanú tanúsítja, hogy egy hirtelen és elsöprő megsemmisítés vár rá.”²³

Ilíen ünnepélyesen jelenti ki Campbell annak „eredetét, történelmét és ítéletét az Óvilágban, hogy azt az Isten ujjá vázolta fel”. És e javaslatot ezzel az élet felhívással fejezi be:

„Minden idők történelmében senki sem fog találni egyetlen tárgyat sem, melyben olyan sok van, - sőt, ezen prófécia által megjövendölt zsarnokság olyan nagyszerű jellemzése oly világosan, szószertint és összhangban találkozna ösze, mint a pápai Rómában”.²⁴

E képesség bemutatásának jelentősége és annak képviseleti jellege elmélyül, ha meggondoljuk, hogy ez több volt, mint egyéni írói csöndes, személyes gondolkodás. Nagy feltűnéstkeltő szóbeli bemutatás volt ez abban az időben intenzíven érdeklődő katolikus és protestáns vegyes hallgatóság előtt nyilvános eseményen tartott vita a növekvő protestáns testület²⁵ vezetője és a nyugat legismertebb római katolikus érseke között. A katolikusok képviselőjének válasza gyöngé és kitérő volt, ugyanakkor jelentős. E fejtegetés jelentősége tehát rendkívüli fontosságú.²⁶

(258) 14. CAMPBELL FELFOGJA A MILLENNIUM KÖZELSÉGÉT - Nemcsak vitáiban, de folyóirataiban is ír prófétikus tárgyokról Campbell az évek során, különösen a millenniumról. Hozzájárult különféle véleményeket tartalmazó cikkek közzétételéhez, még a milleritákéhoz is, de saját álláspontját félreérthetetlen formában fejtette ki. (A millenniumról szóló írásait a *Millennium Előfutára* című következő fejezetben, általános áttekintés keretében összefüggően közöljük.)

Szerkesztői cikkeiben került a meghatározott dátumokat, de egyik életrajzírója közli velünk, hogy „amint évei előrehaladtak, az a meggyőződés uralkodott el rajta, hogy az 1866-os év lesz az, ami valamilyen módon bevezeti majd azt az időszakot.”²⁷ 1826-ban az ezeréves uralkodást határozottan a 6000 év elmélete alapján keltezi (nyilván 2000 évvel Krisztus születése után). Ezt 134 évvel az 1862 befejezésből számította (1996), és az új földi állapot bevezetését pedig ezer évvel később a feltámadáskor, melyet ő 1133 évre 1863-tól keltezett.²⁸

II. A *Millenniumi előfutár* - Fórum a próféciaák megvitatására

A jövődölésekre fektetett kifejezett és folyamatos hangsúly jellemzi Campbell 48 oldalas havi folyóiratát, *A Millenniumi előfutárt*, melyet Bethany-ban, Virginia államban adott ki 1830-tól kezdve. Az újonnan alapított vallási testület, mely a leggyorsabban növekedett és legharciasabb volt, ez új vallás a bibliai jövődöléseket tekintette irányító csillagának, Campbell lapját a tagok széles körökben olvasták. Nekünk itt át kell tekintenünk e folyóiratot a jövődölések rendszeres közlése miatt.

1. A MILLENNIUM A KORSZAKOK CÉLJA – *A Millenniumi előfutár* című folyóirat kiadói fejlécének szövege a Jelenések 14:6-7. volt. Ez is további bizonyítéka azon időszak közös meggyőződésének, hogy a Jelenések 14. fejezet repülő angyalának ezen jelképe **(259)** az utolsó napokra vonatkozó üzenet, célja az örökkévaló evangélium visszaállítása, amelyet most majd teljességében hirdetnek az emberiségnek mindenfelé. És különböző csoportok hitték, hogy tevékenységük része az üzenetnek.

Az *Előfutár* „arra volt szánva, hogy küzdjön a szekták, a hitetlenség és az antikrisztusi tantételek és gyakorlatok rombolása ellen” és célja a fejlődés, és hogy „bevezesse azt a politikai és vallási rendet a társadalomba, melyet MILLENNIUMNAK neveznek.” Azt hitték, hogy „ez a társadalom megjobbításának végső beteljesülése” lesz, melyet a Biblia javasol. Kezdő számában foglalkozni kezdett a próféciaák beteljesedésével, melyek a millenniumhoz vezetnek.

A négy alap birodalommal indul el – Babilon, Perzsia, Görögország és Róma – ezt követően Walter Scott cikkíró foglalkozik az európai tíz királyság jelenlegi „maradékával” és azután az Úr Jézus országával, mely „itt van, hogy hatalmas hegygé lett és betölti az egész földet”. Leírja a hitehagyott pápai egyházat – Babilont, a Titokzatost – bíborban és bársonyban díszelve, és „császári fenevadán ülve”, arany pohárral kezében, hogy lerészegítse a föld nemzeteit; és gyermekét az inkvizíciót; a francia istentagadást, Dániel önhitt királyát, aki „végéhez érkezik majd”. Mindezen dolgok – úgy látja – beteljesedtek a xix. századi keresztények előtt. S a másik jel a szekták növekedése az Egyesült Államokban.²⁹

Az 1830 augusztusi számban „Daniel” aláírással „Proféciaák” című sorozat indult. Az ismeretlen író kijelenti azt a megalapozott elvet, „hogya a próféciaakat sohasem jól értették meg, míg beteljesedésük ideje el nem közelgett, és csak ritkábban, mint kiemelkedő vázlatokat a beteljesedésük előtt.” Az ő felvázolása szerint a zsidók vissza fognak térni saját hazájukba,

ellenségeik megtámadják őket, és egyetlen napon megtérnek, mikor az Úr Jézus leereszkedik az Olajfák hegyére. Hozzáteszi, hogy nagy földrengés rázza majd meg a földet egyik saktól a másikig, **(260)** rombadöntve a nemzetek nagy városait és az összes gonoszokat. Akkor Krisztus megítéli a Bűn Emberét, feltámasztja a halott szenteket és bevezeti ezeréves uralmát a földön.³⁰

2. M'CORKLE SZERINT 1847-BEN FEJEZŐDIK BE A 2300 ÉV – A második kötetben a szerkesztő összegzi Samuel McCorkle, a Tanítványság gyűlekezete laikus tagjának kiváló fejtegetését, mely először Nashville-ben jelent meg. Sok gondolata „nagyon jó” Campbell szerint. Miután lejegyzí McCorkle az antikrisztusi időszak dátumát, a kiadó helyesen összegez:

„A Szentély megtisztítását 2300 napnak vagy évnak véve, a Jeruzsálem újjáépítésére kiadott rendelet nyilvánossághozatalától kiindulva, és levonva abból 490 évet a zsidók számára, a Messiás megszületését 453 évre teszi a város és a templom újjáépítésétől számítva; így meghagy 1847 évet a Messiás születése óta a 2300 év beteljesedésére. Ez a számítás az 1847-ik évet állapítja meg a millennium kezdő időpontjának.”³²

3. A KÉTSZARVÚ FENEVAD MAGÁBA FOGLALJA A PROTESTÁNS EGYHÁZAKAT IS – A pápai antikrisztusi uralom 1260 évét, melyet McCorkle 587-ben kezd (Pelagius Róma püspökétől), ugyancsak 1847-ig vélte terjedni, mikor félelmetes ítélet kíséri a Bűn Embere megölését, kinek eleste egyidejű Krisztus második eljövetelével, valamint a millennium kezdetével, amikor Is-ten országa a szenteknek adatik, az Új Jeruzsálemet felállítják és új papság (az „új égben”) lesz megbízva. McCorkle az egyházakat Babilonnak és „paráznáknak” nevezi. És a „lelkészeket” úgy tekinti, mint „vakoknak vak vezetői, önmaguk által kinevezetteknek, vagy az antikrisztusi kéz által kijelölteknek”. Továbbá állítja, hogy a Jelenések 13. fejezet második fenevada a reformált vagy protestáns egyházakat jelképezi, „akik megkapták az 'első fenevad' hatalmát”, de elnyeli majd őket a közelgő nyomorúság ideje. Ezt követi majd a millennium (365.000 év).

(261) Állítja, hogy a hét pecsét az egyház történetét írja le hét különböző időszakban: **1.** a kereszténység bevezetése, **2.** pogány üldözések, **3.** a keresztény egyházállam megalapítása, **4.** a megállapítását követő romlottság, **5.** a pápai üldözések, **6.** büntetések a millennium előtt és **7.** az Új Jeruzsálem felállítása. A trombiták egy másfajta ismertetőjel, különböző hasonlat szerint. A két tanú az Ige és a Lélek. Az örökkévaló evangélium új szerepkört jelez, mely a millenniummal kezdődik, vagyis új ég és új föld. A hét poharat még a jövőben látja, és a hamis próféta a katolikus és protestáns egyházak papsága. Campbell megjegyzi, úgy látszik, hogy McCorkle nagyon támaszkodik Scott kommentárjára.³³

Miután bizonyos bírálatokat és fenntartásokat fejez ki, Campbell ezt az erős kijelentést teszi:

„A kis könyvet mégis érdemes tanulmányozni, nemcsak mert sok igazságot ír le a dolgok jelen állapotáról, hanem mert felkelti az érdeklődést egy egyszerű és érdekes prófétikus tárgy iránt, mármint az iránt, hogy a keresztény világ lesz a legfélelmetesebb szerencsétlenségek színtere, hirtelen veszedelmeknek, melyek abban a példátlan földrengésben végződnek, melyek megsemmisítik a királyságokat,„ egyházkormányzatokat és a parázna anya összes törvénytelen szüleményét, melyek hasonlóan Egyiptom békáihoz, beszennyeznek minden zsinagógát, családi otthont és belső szobát a földön, és mindez az ezeréves uralom megkezdésének a bevezetője.”³⁴

És végül hozzáteszi:

„Örül a szívünk, mivel tudjuk, hogy mielőtt a harag pohara kiöntetik, mindig reformáció hangzik el először. És, áldjuk az Urat! mivel e hangot hallottuk országunkban. Ezért 'Fussatok ki belőle én népem! hogy ne legyetek részesei bűneinek, és nehogy rátok is kitöltessék a csapás', mert ha meg nem tértek, ti is elvesztek.”³⁵

4. CAMPBELL KÖZLI CROLY ÉS FABER MEGÁLLAPÍTÁSAIT – A májusi számban Campbell közli Croly „Jelenésekről szóló írásait”³⁶ és megjegyzés nélkül idéz a bevezetésből, mely összefoglalja George Croly megállapítását a pecsétékről, trombitákról és **(262)** poharakról.³⁷ A decemberi számban kivonatos idézeteket közöl Fabertől próféciaikkal kapcsolatban, aki az 1260 évet 1866-ban zárja le, melyhez hozzáad további 30-t (1290) és még 45-t (1335) – vagyis teljes 75 évet – amely kb. 110 évvel elviszi őt 1831-től. Egy idézet a *Columbian Gazette*-ből bizonyítja, hogy még a napilapok is tárgyaltak a próféciairól.³⁸ Hozzáfűzhetjük, hogy *A Millennium előfutára* gyakran vitatkozó stílusban és harcias hangon, sok értekezéssel és nem kevés vitával – melyek gyakran a szerkesztő részvételével folynak.

5. CAMPBELL KÜLÖNBÖZŐ TÉMÁKAT ÉS JELEKET TÁRGYAL – Campbell „Történelmi jövendölései”-ben, két szerkesztői cikkben (1832. március és május) bemutatja a próféciaiban való saját kutatásai eredményeit.³⁹ A harcias vagy vörös sárkány a hét fejével a pogány Róma a hét kormányformájával; az asszony az egyház; a fiúgyermek Krisztus. A tengerből feljövő tízszarvú fenevad Róma (Dániel negyedik állata), felsorolja a hét fejet és a tíz szarvat. A kétszarvú fenevad az egyházi hatalom, egy hamis próféta és tanító, „a romlott papság, akár római vagy protestáns.”⁴⁰ Azután szeptemberi és októberi számban Campbell egy értekezést kezd a próféciai szimbólumok céljáról, és egy füzetből idéz, mely a korabeli brit adventi ébredést írja le – J.A. Begg-nek a *Tizenkét rövid és általános érvelés* című írása egy valóságos millennium előtti második adventről szól.⁴¹

Egy másik sorozat 1833. februárban kezdődött a 4. kötetben, tíz cikk az „Idők jeleiről” S. M. McCorkle-tól. Ugyanabban a számban kezdődik szintén a jövődölésekről egy szerkesztői cikksorozat az „Örökkévaló evangélium”-ról. **(263)** És 1834. szeptemberben, még másik sorozatot kezd meg a millenniumról, egy „Református lelkész” aláírással válaszolva M’Corkle-nak. A 6. kötetben (1835) márciusra egy szerkesztői cikk „Utolsó napok” címen válaszol „J.B”-nek. És májustól egy hosszabb sorozatot kezd S. M. M’Corkle „Egy laikus” címen, mint egy cáfolatot a „Református lelkész”-nek, és a 7. kötetben (1836) megtaláljuk a lelkész válaszát „a mi legyőzhetetlen laikus testvérünknek”, - és más cikkeket is találunk a jövődölésekről, mint pl. „Levelek egy Református lelkészhez”, „D.A.”-től.

6. DÁNIELI IDŐSZAKOK KELTEZÉSE – A „Második sorozat” 1. kötet (1837) jelenleg „Próféciai szakasz” részeként közöl egy sorozatot „Prófécia” címen a „Református lelkész”-től. E sorozat 11. száma a nap-év elvét tárgyalja (IV. Mózes 14:34. és Ezékiel 4:4-6. alapján). A Dániel 9. fejezet 70 hetét Artaxerxes uralkodásának hetedik évétől a keresztire feszítésig számítja.⁴² E sorozat 12. cikke Dániel 1260., 1290, 1335 és 2300 éves időszakait tárgyalja. Felismerte az 1260 különböző történéseit (a kis szarv háborúja a szentek ellen, a szent nép szétszóródása, a sárkány üldözi az Asszonyt, a Két Tanú zsákruhában), hogy azok az időkben azonosak.

És ebben a néhány cikkben a „Református lelkész” megegyezik Campbell nézeteivel a Róbert Owen-nel folytatott híres vitában – nevezetesen a 2300 évet Krisztus születése előtt 453-tól Kr.u. 1847. évig határozza meg, bár utal rá, hogy mások másféleképpen keltezték ezt az időszakot.⁴³ Hasonlóan fejtegeti az 1260 évre vonatkozó különböző dátumokat, kezdetként idézve 529-533-at és 1789-1793-at bezárásul, de megemlíti 606-ot és 722-t is. Az 1290 évhez 30 évet hozzáad kb. 1820-ig, az 1335 évet hasonlóan továbbviszi 1865-66-ig. Nehéz választani az 1847 és 1866-os dátumok között, de inkább 1847-hez hajlik az 1260 év végeként **(264)**, mivel „itt fejezi be Dániel és János az összes *időt*”.

7. CAMPBELL A MILLENNIUMRÓL HÁROM ELMÉLETRŐL TUDÓSÍT - Az új sorozat 5. évfolyamában (1841) Campbell új szerkesztői cikkeket indít „Az Úr eljövételéről”, mely az egész évfolyamot átszövi. Az elsőben a millenniumra vonatkozó három elméletet tárgyalja meg: **(1)** James Begg – Izráel hazájába való szószerinti visszatérést hangoztatja, és Krisztus valószínűleg 365.000 évig uralkodik Jeruzsálemben, a Bűn Embere elpusztul a millennium előtti jövetelkor és a (szentek) első feltámadása és egy rövid hitehagyás követik a millennium végét; majd általános feltámadás és az ítélet; **(2)** William Miller

szerint – egy általános tűzvész, a gonoszok pusztulása, a halott szentek feltámadása, és az élők elválása az eljövettelkor, melyet az új ég és új föld rendszere követ, halhatatlan uralkodás, melynek első részlete az ítélet napjának ezeréves időszaka a két feltámadás között, 1843-tól kezdve (vagy mások számítása szerint 1847), és azután **(3)** a népszerű postmillennizmus (protestáns elmélet) – majd az egyház megnövekedett jóléte, a Lélek kifejezett megnyilvánulásai, a zsidók megtértek, és a pogányokat behozták, a kereszténység elterjedt, a bűnözés és a háborúk megszűnnek, a föld termékeny lesz, és enyhe az éghajlat, az állatvilág termékenyebbé válik, és Krisztus eljövetele *befejeződik*; és azután lesz a nagy tűzvész, melyet az új ég és új föld követ.⁴⁴ A negyedik részben tárgyalja a két feltámadást, mind a lelkit, mind a testit külön-külön.⁴⁵

8. *A Milleri álláspontok felülvizsgálata.* – 1842-ben folytatódnak a szerkesztői cikkek „Az Úr eljövételéről”, idézve az *Idők Jeleiből* a millerita nézetet és a millerita vezetők első generál konferenciája által elfogadott álláspontokról, különösen Henry Dana Ward millenniumról tartott híres beszédéről.⁴⁶ A márciusi számban Campbell **(265)** hivatkozik „a kitűnő baptista testvérré, a New York-i William Miller vénre.”⁴⁷ Majd folytatja, hogy ő nem értett egyet ezekkel a nézetekkel. A 6. és 7. kötetben (1842 és 1843) heves vita van a jövődölésekről vallott főbb millerita álláspontokról, a Milleri időpontok kritikus felülvizsgálatával. Tárgyalja mind a hét időszakot, mellyel Miller foglalkozott az 1843 évvel kapcsolatban – a 6000 évet, 2300 évet, „a hét időt” és az 1260, 1290 és 1335 éves időszakokat, épp úgy mint a 391 évet. Logikusan rámutat, hogy a záró év biztos meghatározása a kezdőév biztos meghatározásától függ, és most eltér attól a véleményétől, mely szerint a 70 hét a 2300 év első része. Ez természetesen régi álláspontjának feladását jelentette.

Campbell „szeretetreméltó, rajongó és a világ végét 1843-ra váró jámbor léleknek” nevezi Millert. Áprilisban Campbell „alaptalan feltételezésnek” tekintti azt, hogy a világot „szentélynek” nevezi, és pusztulását „tisztításnak”. A júliusi szám a sorozat 25 szerkesztői cikkében tartalmazza a második adventet – eddig az érdeklődés és izgalom magától értetődően élénk volt az „1843”-as év körül – de a szerkesztőség október végén lezárja a sorozatot, miután elutasítja a Whitbyan-féle lelki millenniumot.

9. SÚLYOS HANYATLÁS A PRÓFÉCIÁKRÓL VALÓ MEGVITATÁSOKBAN – Azonban amikor 1844-hez érkezünk, a próféciaírókról való megvitatásokban súlyos hanyatlást látunk az *Előfutárban*. És van egy jelentős változás a kiadói politikában. Valójában az egész évfolyamban az egyetlen feltűnő elem, hogy

„A pápa bebizonyította, hogy ő a kis szarv” – a svájci Louis Gaussen professor értekezése anyagának utánnyomása.⁴⁹ Ezt a klasszikus cikket letagadhatatlan azonosító jeleivel franciából fordították és először a *New York Observer (New Yorki Figyelőben)* jelent meg.⁵⁰ És Campbell szerint az álláspontok azonosak az övével.

(266)

III. Egy Philadelphia-i író összegzi az 1844 évi időszakokat

1833-ban egy furcsa 32 oldalas folyóirat néhány száma jelent meg Philadelphiában, melynek címe *Watchman of the Night and Millennial Morning* (*Az éjszakai és millenniumi reggeli őrálló*). A szponzor vagy kiadó „A Voice From Pennsylvania” (Egy Pennsylvania-i Hang) álnév mögé rejtette nevét.⁵¹ Ismétlésekbe bocsátkozó és gyenge író, mégis hangsúlyozza Krisztus küszöbönálló, személyes, valóságos második eljövetelét és Isten közelgő országa felállítását, a jövődölések fontosságát és jelentőségét, és Babilon titkának ártalmas voltát.

Az előszóban kijelenti, hogy a pápai Babilonban megtartott pogányság áthatotta a kereszténység különböző egyházait, az ő ember alkotta hitvallásaival.⁵² Az adventi reménység alacsonyra süllyedését jelenti, de az idők jelei mégis világosak és nyilvánvalóak – égi jelek, feltételek a vallásos világban, és az utolsó prófétikus időszakok közelgő végződése. A Török Birodalom, vagyis az „Eufrátesz folyó” kiszáradása folyamatban van,⁵³ és a „török hatalom kiűzése” a vég idejével kezdődik.⁵⁴

1. A NÉGY BIRODALOM ÉS AZ 1260 ÉV – Dániel 7. fejezet ismerős négy birodalma jelenik meg újra – Babilonia, Perzsia, Görögország és Róma – a pápai kis szarvval, mely azonos a Jelenések fenevadával és Babilonjával. A Jelenések 13. fejezet első fenevada a pápai Róma és a kétszarvú fenevad az ő bűntársa. És a nagy vázlat prófécia reménye és csúcspontja Krisztus második eljövetele. A pápai hatalom uralkodása - 1260 éves vagyis 42 hónapos – a „nap-év elve” alapján számítható és a francia forradalomban végződik, az első pohár kitöltésével. Az 1260 évet Justinianus alatt kezdi, valahol **(267)** 527 és 533 között, de inkább az utóbbi, és így 1793-ban végződik.⁵⁷

2. PALESZTINÁT GONDOLJA A SZENTÉLYNEK - A 2300 évre vonatkozóan,⁵⁸ mely a szentély (Palesztina) megtisztításáig ér, a Pennsylvanai „hang” óvatosságra int:

„A palesztin szentély meg lesz tisztítva a szent naptár szerint 1847-ben, a mai naptár szerint 1843 vagy 1844 évben, melyről sokan feltételezik, hogy ez az advent ideje. De ebben ne legyünk túl biztosak, emlékezzünk arra, hogy az éjféli kiáltás előtt Krisztus példázata szerint még az okos szüzek is arra a következtetésre jutnak, hogy késik, elálmosodnak, és elalszanak; bár később tudni fogják.”⁵⁹

3. A POHARAK CSAPÁSA 1844-RE LESZ KITÖLTVE –Ez a Philadelphia-i író hiszi, hogy a hét pohár kitöltése folyamatos:

„Mi most az ötödik pohár kitöltésének befejező időszaka alatt vagyunk, a hatodik szakasz közepén, és a hetedik pohár előkészítő szakaszában, és a végső befejező időszak alatt 1844-ben.”⁶⁰

4. A TANÚK 1260 ÉVE (Kr.u. 533-TÓL-1793-IG) – A Két Tanúról és az 1260 évről való nézete szűkszavú:

„A tanúk – zsák ruhájukban az első időszak 533-ban kezdődött, és azután 1260 évig tartott 1793-ban végződött, a francia forradalomban; a 40 éves pusztai időszak után 1832-ben végződött, az ottománok kiűzésével, amikor a 12 év, *'a vég ideje'* elkezdődött; amely szintén az adventhez vezet bennünket, 1843 vagy 1844-hez.”⁶¹

De a Tanúk feltámadását közvetlen az advent elé helyezi, még 1844-re várja. Elismeri Newton, Bengel, Wesley, Irving és Stilling iránti elkötelezettségét, és azt mondja, hogy kezdeti meggyőződése (1818-ban) a 2300 év 1844. évi bevégeződéséről azóta „meg lett erősítve tudós értelmezők által”. Külön megemlíti J.A.Brown-t, aki előzőleg (1823) a 2300 évet 1844-ben fejezi be.⁶²

(268)

5. A 666-OS SZÁMOT ÉVNEK TEKINTI (1177-1843-44). – A vég idejét rövid időszaknak tekinti, 1832-től 1844-ig és a „666”-t évnek, talán 1177-től 1843 vagy 1844-ig.⁶³

6. A 2300 ÉVET Kr.e. 456-TÓL Kr. u. 1844-IG SZÁMÍJTJA – Ez az ismeretlen író talán A.J.Krupp, a 70 hetet Kr.e. 456-tól Krisztus Kr.u. 33-34-ben bekövetkezett haláláig számítja, és ezért az adventet a 2300 év végére várja 1844-ben,⁶⁴ oly bizonyosan, mint ahogy Krisztus halála az előre megjövendölt évben történt meg. Ez egy szokatlan észrevétel, de mégis viszonylag harmonikusan illeszkedik a többség a korabeli kórus idevonatkozó hangjai közé, a gyorsan közeledő 2300 év végéről.

JEGYZETEK

1. ALEXANDER CAMPBELL (1788-1866) az ősi Írországból született. –először azon az akadémián kapott oktatást, amelynek apja volt az elnöke. Korán hatással volt rá a vallás fontossága, csatlakozott az egyházhoz és felkészült a Független Presbiteriánus lelki szolgálatra, napjait a Biblia és klasszikus nyelvek tanulmányozásával töltötte. A családra befolyással voltak a Sót Függetlenséghez tartozó Haldene testvérek, akik előzőleg Genéában szereztek hírnevet és akik mélyen érdeklődtek a próféciaik iránt a második advent vonatkozásában. (Lásd: *Prophetic Faith* III. kötet 439, 440. o.)
2. Arcképe a 250. oldalon látható.
3. Owen megpróbált létrehozni egy szabadgondolkodó közösséget az Indiana állambeli New Harmony-ban, ahol a vallás minden formáját ki kellene zárni.
4. Alexander Campbell, *Alexander Campbell . . . és Robert Owe közötti . . . viták a kereszténység bizonyítékairól*, 2 kötet, 71. o.
5. *I. m.* 72. o.
6. *I. m.* 72, 73. o. Lásd még: J. J. Haley, *Debates That Made History*, 95, 96. o.
7. *I. m.* 73. o.
8. *I. m.*
9. *I. m.* 73, 74. o.
10. *I. m.* 74. o.
11. *I. m.*
12. *I. m.* Megjegyezhetjük, hogy Haley's *Debates That made History* című munkájában, a 2300 év 70 hetes szakaszára történő utalást, akár megfelelő érdeklődés akár méltánytalanság miatt szándékosan kihagyta.
13. *I. m.* (A Septuaginta bizonyítékáról lásd *Prophetic Faith* I. kötet 169-180. o.)
14. W. T. Moore, *A Krisztus Tanítványai közösség átfogó története*, 338. o.
15. Alexander Campbell and John B. Purcell, *Vita a Római Katolikus Vallásról*, viii, 224. o.
16. *I. m.* 224, 225. o.
17. *I. m.* 226, 227. o.
18. *I. m.*
19. *I. m.* 227. o.
20. *I. m.* 228. 229. o.
21. *I. m.* 229-231. o.
22. *I. m.* 231, 232. o.
23. *I. m.* 233. o.
24. *I. m.* 234. o. Ismét meg kell jegyeznünk, hogy Haley's *Debates That made History*-ban folytatott viták ugyanúgy hiányoztak a IV. tétel megvitatásáról, mint a protestáns érvelés létfontosságú vagy érvényes részeként.
25. 1936-ban a Krisztus Tanítványainak tagsága 1.196.315 volt (Vallási testületek: 1936. 2. kötet 1. rész.)
26. Campbell jó hírnevét hangsúlyozza az a tény, hogy a nyilvános gyűlés végén egy határozatot fogadtak el, felismerve, hogy ez az egyik legtisztább védelem a protestantizmusban. (Thomas W. Grafton, *Alexander Campbell, A XIX. század nagy reformációjának vezetője*, 161. o; és még W. T. Moore, *az idézett műben* 339. o. ahol a cselekmény van feljegyezve.)
27. Rhomas W. Grafton, *az idézett műben*, 144. o.

28. Alexander Campbell, „A Pünkösöd”, *The Millennial Harbinger*, 1862. július, 319, 320. o.; „A hét első napja és az Univerzum első napja” *The Millennial Harbinger*, 1863, április 159. o.
29. *A Millenniumi előfutár*, 1830, január, 34, 35. o.
30. *I. m.* 1830, augusztus 375. o.
31. Lásd: 237. oldal ebben a kötetben.
32. Alexander Campbell, „A Millennium” (S. M. M’Corkle „Gondolatok a Millenniumról” átvizsgálása) *The Millennial Harbinger*, 1831, április 165. o. (Campbell korábban lényegében ugyanazt az álláspontot fogadta el.)
33. *I. m.* 166, 167. o.
34. *I. m.* 167. o.
35. *I. m.* 168. o.
36. Lásd: *Prophetic Faith* III. kötet 544-548. o.
37. *The Millennial Harbinger* 1831. május 216-219. o.
38. *I. m.* 1831. december, 555. o. (azaz 565.)
39. *I. m.* 1832 március és május, 130-134, 214-219. o.
40. *I. m.* 214-219. o.
41. *I. m.* 1832 szeptember 433-438. Beggről, akiről majd később fogunk megemlékezni, lásd: *Prophetic Faith* III. kötet 560-564. o.
42. *I. m.* 1838. június, 273-275. o.
43. *I. m.* 1838, július, 321-324. o.
44. *I. m.* 1841. január, 8-10. o.
45. *I. m.* 1841. márius 100-104. o.
46. *I. m.* 1842. február 42-45, 55-59. o.
47. *I. m.* 1842. március 97. o.
48. *I. m.* 1843. február 49-58. o.
49. *I. m.* 1844. szeptember 394-405. o.
50. Gaussenről lásd: *Prophetic Faith* III. kötet 687-700, ahol ő pontosítja az összefoglalást.
51. I. kötet cím oldal. Lehet, hogy A. J. Krupp volt, amint Philadelphiában lejegyezte Millertől.
52. *Az éjszaka és millenniumi reggel őrállója* 1. kötet, iv. o.
53. *I. m.* 14-17. o.
54. *I. m.* 93, o.
55. *I. m.* 24, o.
56. *I. m.* 26-32. o. J. A. Brown idézte a tengerből feljövő sárkányról. (48. o. megjegyzés)
57. *I. m.* 32-41, 49. o. Keith és Irvingtől idézte a dátumot. Megemlíti a Rómától kezdve készített számítást 584-től 1844-ig. (41, 44. o.)
58. *I. m.* 94, 95. o.
59. *I. m.* 98. o.
60. *I. m.* 98, 99. o.
61. *I. m.* 106. o.
62. *I. m.* 107, 118, 119. o. Brown-ról lásd: *Prophetic Faith* III. kötet. 404-408. o.
63. *I. m.* 119, 120. o.
64. *I. m.* 120. o.

